Gemeente leudal

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 2 juli 2024 **Agendapunt**

Onderwerp Begrotingswijziging Omnibuzz 2024-1, concept begroting 2025, meerjarenperspectief 2026-2028 en jaarverslag 2023.

Portefeuillehouder(s) drs. H. van Helden MBA (wethouder)

Inhoudelijk voorstel

De gemeente Leudal maakt samen met 30 gemeenten in Limburg deel uit van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Omnibuzz is verantwoordelijk voor het Collectief Vraagafhankelijk vervoer (CVV) voor personen met een indicatie vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo). De uitgangspunten en het kader waarbinnen Omnibuzz dit doet, zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR), het bedrijfsplan en de dienstverleningsovereenkomst met gemeenten.
Het opstellen van de jaarlijkse begrotings- en verantwoordingsstukken gebeurt conform het "Besluit begroting en verantwoording" (BBV).

Beoogd effect

De raad in de gelegenheid stellen kennis te nemen van het concept jaarverslag 2023, de begrotingswijziging 2024-1, de concept begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028 en eventuele zienswijzen kenbaar te maken.

Met inachtneming van de onderstaande uitgangspunten en de daarbij horende onderbouwing, wordt de raad voorgesteld:

1. Kennis te nemen van het jaarverslag 2023, de begrotingswijziging 2024-1, de concept begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028;
2. Uw raad kennis te laten nemen van de stukken en te besluiten geen zienswijze in te dienen over de begroting 2024-1,de begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028 van Omnibuzz.
3. De financiele effecten te verwerken in de (meerjaren)begroting;
4. Middels toepassing van de hardheidsclausule van de Verordening maatschappelijke ondersteuning Leudal 2023 de Landelijke Tarieven Index (LTI) voor 2024 niet toe te passen.

Argumenten

1.1 De begroting 2024 is geactualiseerd

De begroting 2024 is geactualiseerd met betrekking tot de ontwikkelingen in het vervoer, overheadkosten en de organisatie. De begroting 2024 was gebaseerd op vergelijkingsjaar 2019. De begroting 2024-1 is gebaseerd op het voorafgaande jaar. Het voorafgaande jaar (2023) is namelijk het eerste jaar sinds COVID-19 waarin er geen lockdowns of andere beperkende maatregelingen zijn ingesteld. Daarnaast heeft de vervoersvraag zich gestabiliseerd ten opzichte van voorgaande jaren. Vanaf de begroting 2024-1 wordt daarom teruggekeerd naar het oorspronkelijke uitgangspunt, waarin de gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode één jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-1) als uitgangspunt wordt genomen.

Omnibuzz wordt vanaf 1 augustus 2024 ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het leerlingenvervoer in de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert, met uitzondering van Leudal.

1.2 De kosten dalen voor het Wmo-vervoer

Op totaalniveau dalen de kosten voor het Wmo-vervoer ten opzichte van de begroting 2024 met € 1.476.004,- naar € 27.307.159,-. De overheadkosten stijgen met € 82.141,- en de indirecte vervoerskosten met € 255.107,-.
Er is een daling van het vervoersresultaat van € 1.813.251,- ten opzichte van de begroting 2024. Deze daling volgt uit een combinatie van drie oorzaken:

- De NEA-index is lager (3,4%) dan gehanteerd in de begroting 2024 (3,5%). Deze oorzaak verklaart dus voor een klein deel de daling;
- Voor de begroting 2024-1 wordt het vervoersvolume weer op realisatie van het voorgaande jaar (2023) gebaseerd. In de vorige begrotingen werd het vervoersvolume gebaseerd op de realisatie van 2019 in combinatie met een afslag. Dit zorgt voor een daling van € 2.786.988,-;

- De opslag van 5% die Omnibuzz hanteert, zorgt voor een stijging van € 995.692,-.

1.3 Begroting 2025 & meerjarenperspectief 2026-2028 daalt voor het Wmo-vervoer
De begroting voor 2025 wordt met een bedrag van € 2,1 miljoen verlaagd. In de vorige meerjarenbegroting was voor 2025 uitgegaan van het gerealiseerde vervoersvolume in 2019, verminderd met een afslag van 2,5%. Voor de jaren 2026 e.v. werd ook uitgegaan van de realisatie van 2019, echter zonder afslag. De lagere vervoersvraag, stabilisering van het vervoer vanaf 2023 en de grote verschillen op gemeenteniveau hebben er toe geleid dat Omnibuzz weer aansluiting zoekt bij het oorspronkelijke uitgangspunt voor het bepalen van het vervoervolume.

De indirecte vervoerskosten en de overheadkosten stijgen ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting met respectievelijk € 216.000 en € 59.000, onder andere als gevolg van het doorwerken van de cao-verhoging in 2024 en indexaties van leveranciers en verplichte evaluatie van de gemeenschappelijke regeling.

Voor de jaren 2026 e.v. werd ook uitgegaan van de realisatie van 2019, echter zonder afslag. De lagere vervoersvraag, stabilisering van het vervoer vanaf 2023 en de grote verschillen op gemeenteniveau hebben er toe geleid dat Omnibuzz weer aansluiting zoekt bij het oorspronkelijke uitgangspunt voor het bepalen van het vervoervolume voor 2025, namelijk het vervoer te baseren op een actuele basis: het begrote vervoersvolume voor 2024, dat gebaseerd is op de realisatie 2023, verhoogd met een opslag van 2,5%. Op totaalniveau bedraagt de verlaging € 2,4 miljoen. In het gehanteerde vervoerstarief heeft Omnibuzz rekening gehouden met het flexibele tarief (vervoerders krijgen een compensatie in het tarief voor de structureel lagere vervoersvraag). Voor 2025 is conform de vastgestelde financiële uitgangspunten de NEA-index van 2023 berekend op 3,4%.

1.4 Jaarverslag 2023
In 2023 ondervond het vervoer nog steeds gevolgen van COVID-19. Het vervoersvolume is toegenomen, maar nog altijd in vergelijking met 2019 (gesteld als vergelijkingsjaar) 25,1% lager. Net als in 2022 is er in 2023 nog sprake van een chauffeurstekort bij de taxibedrijven. Zowel de vervoerders als de klanten ondervinden hiervan hinder. Omnibuzz heeft het afgelopen jaar geïnvesteerd in het zoeken naar mogelijke oplossingen en heeft gewerkt aan vraagspreiding om de kwaliteit voor klanten hoog te houden.

In 2023 is het totale klantenbestand van Omnibuzz toegenomen van 39.096 naar 39.432 klanten (+0,9%). Dit is een minder grote stijging ten opzichte van 2022. Toen was er sprake van een stijging van 1,7%. Een dergelijke trend geldt ook voor de gemeente Leudal.

In 2022 hebben de klanten in heel Limburg in totaal 902.952 ritten gemaakt. In 2023 zijn het in totaal 993.972 ritten. Dat is een grote stijging van 10,1% ten opzichte van 2022. Vergeleken met 2019 is dit nog altijd 25,1% lager. Een dergelijke trend geldt ook voor de gemeente Leudal.

Er wordt voorgesteld om € 75.000,- te doteren aan de te vormen Bestemmingsreserve 'Data analyse'. Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz stelt dit voor om aan de steeds grotere vraag van gemeenten naar data analyses, vervoerspatronen et cetera te kunnen voldoen.

2.1 De raad kan haar zienswijze kenbaar maken
Overeenkomstig het bepaalde in artikel 19 en artikel 20 van de Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om binnen een termijn van twaalf weken eventuele zienswijzen in te dienen over de concept begrotingswijziging 2024-1 (bijlage 4) en de concept begroting 2025 met meerjarenperspectief 2026-2028 (bijlage 5). Omnibuzz vraagt in haar aanbiedingsbrief (bijlage 1) om uiterlijk 27 juni 2024 eventuele zienswijzen kenbaar te maken op de overlegde financiële stukken. De eventuele zienswijzen van de gemeenteraad worden meegenomen in een advies van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur.

2.2 Er is geen aanleiding voor een zienswijze
De door Omnibuzz gepresenteerde gegevens met betrekking tot het concept jaarverslag, de concept begrotingswijziging, de concept begroting en het meerjarenperspectief geven geen aanleiding voor het indienen van zienswijzen.

5.1 Niet toepassen van de Landelijke Tarievenindex (LTI) voor 2024

In de Verordening maatschappelijke ondersteuning Leudal 2023 is in artikel 16 lid 3 opgenomen: "De hoogte van de bijdrage voor collectief vervoer is per rit gelijk aan het in de regio voor het reguliere openbaar vervoer geldende zonetarief, jaarlijks op 1 januari geïndexeerd met de Landelijke Tarievenindex (LTI) voor openbaar vervoer, vermenigvuldigd met het aantal gereisde kilometers". Om de LTI niet toe te passen, moet daarom afgeweken worden van hetgeen in de verordening is opgenomen.

In de verordening is in artikel 27 een hardheidsclausule opgenomen. Deze luidt: "Het college kan in bijzondere gevallen in het voordeel van de cliënt afwijken van de bepalingen in deze verordening als door toepassing ervan de cliënt duidelijk onrecht wordt aangedaan".
Hiervan is in dit geval sprake.

Een klantbijdrage zoveel mogelijk gelijk aan het klanttarief in het OV en tussen gemeenten onderling is een breed gedragen uitgangspunt onder de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Wij hebben daarom in onze verordening vastgelegd dat de Landelijke Tarieven Index (LTI) van toepassing is op de klantbijdrage die wij vragen aan inwoners die gebruik maken van het doelgroepenvervoer via Omnibuzz.
De Tweede Kamer heeft in oktober 2023 ingestemd met de motie van kamerlid Mirjam Bikker over het voorkomen van de voorziene prijsstijgingen in 2024 in het openbaar vervoer. Hierdoor is de prijsstijging voor het OV van 11,72% definitief van de baan. Dit betekent tevens dat de klantbijdrage in het OV niet wordt verhoogd.
Om recht te doen aan de landelijke uitgangspunten t.a.v. de prijsstijging, zouden de klantbijdragen voor Omnibuzz klanten in 2024 niet mogen stijgen met 11,72%. Het argument dat iedereen recht heeft op toegang tot betaalbare mobiliteit is immers voor de doelgroep van het doelgroepenvervoer net zo relevant als OV-reizigers. Daarom is het nodig dat de LTI (die voor 2024 is vastgesteld op 11,72%) voor 2024 niet wordt toegepast. Dit leidt tot een financieel nadeel, vanwege een lagere afdracht eigen bijdrage reizigers. Dit nadeel is in de financiële paragraaf verwerkt.

Risico's
1.1 Groeiende zorgbehoefte bij klanten van het Wmo-vervoer
De toename van personen met verward gedrag (waaronder dementie) binnen de doelgroep van het doelgroepenvervoer heeft gevolgen voor de uitvoering van het vervoer en de dienstverlening aan klanten rondom het verwerken van rit- en informatieaanvragen. Het uitvoeren van ritten en het verwerken van rit- en informatieaanvragen kost hierdoor gemiddeld meer tijd. Dit is een ontwikkeling die Omnibuzz concreet terugziet in de oplopende gemiddelde gesprekstijd. Een daling in het aantal telefonische contacten leidt hierdoor niet noodzakelijk tot minder bezetting aan de telefoon. Aangezien deze tendens voorlopig doorzet, zet Omnibuzz nog nadrukkelijker in op het gebruik van digitale kanalen, zoals MijnOmnibuzz, om de druk op de telefonische dienstverlening te beperken.

1.2 Tekorten aan personeel in de vervoerssector
Mede als gevolg van COVID-19 en de terugval van het vervoersvolume in het zorgvervoer zijn veel chauffeurs noodgedwongen vertrokken en uitgeweken naar andere sectoren. Vooral nu het vervoersvolume weer stijgt is dit tekort ten opzichte van 2020 en 2021 aan chauffeurs merkbaar. Dit blijft een probleem en kan serieuzere vormen aannemen als het vervoersvolume verder aantrekt. Dit is derhalve een structureel onderwerp van gesprek met de vervoerders.

1.3 Wijziging in de afrekening van het Wmo-vervoer van zones naar kilometers
Vanaf 2023 is voor het doelgroepenvervoer de afrekensystematiek van zones naar kilometers aangepast voor gemeenten. Omnibuzz gaat nu samen met de gemeenten aan de slag met de afrekensystematiek voor de klanten. Dit kan gevolgen hebben voor klanten. De wijziging wordt de komende jaren door Omnibuzz gezamenlijk opgepakt met vertegenwoordigers van gebruikers en gemeenten.

Financiële paragraaf
Jaarstukken 2023
Op basis van de jaarstukken 2023 bedraagt de bijdrage voor de gemeente Leudal over het jaar 2023 € 580.691. Dit betekent een positief resultaat van € 114.448 ten opzicht van de actuele raming van Omnibuzz over 2023. In de jaarstukken 2023 van de gemeente is reeds rekening gehouden met een positief saldo van € 85.000. Het aanvullende positieve resultaat van € 29.448 wordt verwerkt in 2024 ten gunste van het begrotingssaldo.

Begrotingswijziging 2024-1

Middels de begrotingswijziging van Omnibuzz is de totale begroting bijgesteld naar een bijdrage voor de gemeente Leudal van € 624.847 (pag 42) en lager dan begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 101.773. De financiële uitgangspunten, vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 december 2023, zijn ingevuld met meer recent cijfermateriaal. Ook beleidsmatige wijzigingen hebben effect op de begroting van 2024. Voorgesteld wordt de bijdrage ten gunste van het begrotingssaldo 2024 te brengen. Samen met de afrekening 2023 is er een positief effect van € 131.221 (€ 101.773+29.448). Dit wordt ten gunste van het begrotingssaldo gebracht in 2024.

Begroting 2025-2028
De ramingen voor de jaren 2025 – 2028 laten een lager gemeentelijke bijdrage zien. Deze kosten zijn volledig toe te rekenen aan indexeringen van de vervoerskosten en CAO ontwikkeling. Omnibuzz heeft tevens een actualisatie van de eigen bijdrage doorgegeven. Deze daalt voor de jaren 2025-2028. Het saldo van deze twee posten wordt gedekt uit de stelpost loon- en prijscompensatie.

Na besluitvorming in het Algemeen Bestuur op 3 juli as wordt de gemeentelijke bijdrage 2025-2028 verwerkt in de begroting 2025 van de gemeente Leudal en het effect voor 2024 in de tweede raadsrapportage 2024.

Dit leidt per saldo tot de volgende begrotingsmutaties, die in de begroting worden verwerkt:

	2024	2025	2026	2027
Kostenplaats	66010301 collectief aanvullend vervoer			
Kostensoort	4433150 bijdrage Omnibuzz			
Begroting	726.620	767.694	807.095	833.727
Realisatie				
Verplichtingen	726.620			
Restant	0	767.694	807.095	833.727
Kosten dit advies	624.847	648.085	666.318	687.289
Restant	131.221	119.609	140.777	146.438

	2024	2025	2026	2027
Kostenplaats	66010301 collectief aanvullend vervoer			
Kostensoort	8342100 eigen bijdrage			
Begroting	-77.282	-81.330	-85.533	-87.706
Realisatie				
Verplichtingen				
Restant	-77.282	-81.330	-85.533	-87.706
Kosten dit advies	-58.200	-61.456	-63.310	-65.219
Restant	19.082	19.874	22.223	22.487

Gemeente leudal

Communicatieparagraaf
Nadat de 30 deelnemende gemeenten aan de Gemeenschappelijke Regeling hun zienswijzen kenbaar hebben gemaakt (uiterlijk 27 juni 2024) zal het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz deze behandelen. Vervolgens stelt het Algemeen Bestuur de begroting op 3 juli as vast. Aangezien de raad van gemeente Leudal na 27 juni 2024 een besluit zal nemen heeft de gemeente om uitstel gevraagd. Indien de raad geen zienswijze indient, wordt de brief uit bijlage 6 daarvoor gebruikt.

Heythuysen, 4 juni 2024

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger

Bijlage(n)

Bijlage 1: Aanbiedingsbrief aan gemeenteraad
Bijlage 2: Uitgangspuntennotitie 2024-1 en 2025
Bijlage 3: Concept tweede wijziging begroting 2024-1
Bijlage 4: Concept begroting 2025 & meerjarenperspectief 2026-2028
Bijlage 5: Jaarverslag 2023
Bijlage 6: Concept-brief aan Omnibuzz: geen zienswijze
Bijlage 7: Raadsbesluit